

Γιατί τώρα τόσος θόρυβος για το βιβλίο

του Στέφανου Πεσμαζόγλου*

Κατευθύνσεις κατανόησης και όχι απαντήσεις μπορούν να δοθούν για τους λόγους που δημιουργείται σήμερα τόσος θόρυβος για το βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού:

Α. Βαραίνει η πολιτικο-πολιτισμική συγκυρία: χαμηλών τόνων παρεμβάσεις της Εκκλησίας στο παρελθόν, έντονα παρεμβατική τα τελευταία χρόνια (ταυτότητες κ.ά., αφορισμοί από τα πιο επίσημα χείλη του Αρχιεπισκόπου - «γενίτσαροι» όσοι αποτολμούν να υποστηρίξουν το (σχετικά) αληθινό ως συνταγματικά πατριωτικό και όχι το ψευδές ή φανταστικό ως ηθικοπλαστικά εθνικό).

Β. Πολιτικό περιβάλλον τροποποιημένο ως προς τους συσχετισμούς ισχύος ιδιαίτερα στη Βόρεια Ελλάδα (Δημαρχία και Νομαρχία Θεσσαλονίκης), όπου βιβλία αποπέμπονται νοητικά στο πυρ το εξώτερον - έχουν προηγηθεί οι αποφάσεις των συμβουλίων - (βιβλίο Μαζάουερ για τη Θεσσαλονίκη αποκλειστικά και μόνο για την πολυπρισματική του προσέγγιση ενός που ανατρέπει τις αναδρομικά μονότροπες εθνοποιημένες κοινότητες αφηγήσεις της πόλης).

Γ. Το μιντιακό περιβάλλον σήμερα έχει τροποποιηθεί. Μετά την έκρηξη ραδιοσταθμών, ακολούθησε η άνθηση των τηλεοπτικών καναλιών, έτσι ώστε την τελευταία δεκαπενταετία όποιο θέμα «πουλάει», εκπέμπεται ανταγωνιστικά και μετά ξεθυμαίνει.

Δ. Η εκμετάλλευση από το υπαρκτό εθνικιστικό λόμπι των αντιδράσεων δασκάλων και γονιών στο καινούργιο που φέρνει ως προς τη διδακτική μέθοδο το συγκεκριμένο βιβλίο.

Ε. Συγκριτικά με αντίστοιχα βιβλία Ιστορίας, στο παρελθόν δεν ετίθετο καν θέμα ως προς το εάν ήσαν «εθνικώς ορθά». Σήμερα μέσα από μια αδικαιολόγητα βαθιά ανασφάλεια (ξένοι, μετανάστες και μόνιμα ο κατ' εξοχήν απειλητικός άλλος, ο Τούρκος), τα ερωτήματα τίθενται με όλο και μεγαλύτερη ένταση ως προς το «ποιοί είμαστε» σε αντιδιαστολή με τα σχηματικά, απλοϊκά και μυθολογικά που διδαχθήκαμε. Καιρός είναι μέσα στο ευρύτερο βαλκανικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο που λειτουργούμε, όπως και για την εσωτερική μας ανάγκη, να αναδιατάξουμε τις δυνάμεις μας και τα κονδύλια πιο δημιουργικά, και να ξεφύγουμε από διπολικά σχήματα που αναπαράγουν νωχελικά και ανούσια φίλους και εχθρούς, αλλά χωρίς να στρογγυλεύουμε τις βραχείες χρονικά αιματηρές κορυφώσεις (και όχι μόνο εναντίον μας) αλλά και χωρίς να μας διαφεύγουν οι μεγάλες ιστορικές διάρκειες αλληλεπίδρασης και σύγκρασης των βαλκανικών πολιτισμών (βυζαντινά και οθωμανικά αυτοκρατορικά πλαίσια).

*Ο Στέφανος Πεσμαζόγλου είναι καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου